

Druhá kniha knihy Žalmov

Bohom sa budem chváliť, jeho slovom; na Boha sa nadejem; nebudem sa báť.

Čo mi môže urobiť telo?

Žalm 56:5

Sme v Druhej knihe Knihy Žalmov a pred sebou máme Žalm 56, ktorý bol napísaný v čase, keď Dávida zajali Filištínci v Gáte. Tento žalm patrí do skupiny žalmov, ktoré sa vzťahujú na súženia, ktoré prežíva Dávid vo svojom živote.

Prvou skupinou žalmov v tejto knihe sú Kórachovské žalmy a sú to žalmy 42 až 49. Potom nasleduje Žalm 50, jeho autorom je Azaf a je to žalm o druhom príchode Krista. Druhou skupinou sú Žalmy 51 až 71 a ich autorom je Dávid. Druhá kniha je ukončená Žalmom 72, ktorého autorom je Šalamún. Najväčšou skupinou v tejto knihe je skupina Dávidových žalmov. Pri niektorých žalmoch tejto skupiny nemáme uvedené meno toho, kto ich napísal, ale bol to pravdepodobne Dávid, lebo Nový zákon naňho zvykne odkazovať, keď hovorí o Žalmoch.

Skupine Dávidových žalmov sa budeme venovať v dvoch článkoch. V tomto článku bude náš pohľad viac historicko-biblický a v ďalšom článku sa zameriame viac na doktrínalno-biblický pohľad. Teraz sa teda pozrieme na Dávidove žalmy v Druhej knihe Knihy Žalmov z historického pohľadu a všimneme si okolnosti, za akých boli Dávidove žalmy napísané alebo pri akej príležitosti boli napísané.

Načrtnime Dávidov život

Ukážeme na niektoré veľmi význačné roky v živote Dávida, aby sme uvideli, v akom období jeho života boli jednotlivé žalmy napísané.

- *Koľko rokov žil Dávid?* Žil 70 rokov.
- *Koľko rokov Dávid vládol?* Vládol štyridsať rokov.
- *Koľko mal rokov, keď začal vládnuť?* Tridsať.
- *Koľko rokov vládol len nad Judskom?* Sedem rokov.
- *Koľko rokov mal Dávid, keď bol prorokom Samuelom pomazaný za kráľa?* Mal jedenásť alebo dvanásť rokov. Bol teda ešte mládenček. Narodil sa v roku 1041 pred Kristom a bol pomazaný v roku 1029 pred Kristom.
- *O koľko rokov bol Saul starší od Dávida?* Približne o 42 rokov, lebo Saul sa narodil v roku 1083.
- *Kedy sa stretáva Dávid so Saulom?* Dávid asi od svojich dvanástich rokov prichádza k Saulovi. Nie je u neho stále (natrvalo). Prichádza k Saulovi, keď ho zavolajú a po čase sa vracia späť domov.
- *Koľko rokov mal Dávid, keď bojoval s Goliášom?* Asi devätnásť. 19-ročný zápasil s Goliášom, a to v roku 1021, v ktorom bola vojna. Dávid v tomto období chodí k Saulovi na dvor a hráva mu na harfe.
- *Čo sa deje v živote Dávida potom, ako zabije Goliáša?* Saul si ho vezme k sebe a všetko je v živote Dávida dobré alebo relatívne dobré. Vedie Saulovo vojsko, šíria sa o ňom dobré chýry, spievajú o ňom piesne (*Saul I zabil tisíce a Dávid desaťtisíce*). Toto trvá do dvadsiateho štvrtého roku jeho života. Tento rok je dôležitým okamihom v živote Dávida (1. Samuelova 19:10).
- *Čo sa udeje, keď má Dávid 24 rokov?* Saul hodí po ňom kópiu, chce Dávida zabiť. Toto sa stalo viac krát.

- *Čo sa po hodení kópiou ešte udialo?* Saul poslal poslov do domu Dávidovho, aby ho vystriehli a ráno zabili (1. Samuelova 19:11).
- *Ako sa vtedy Dávid zachráni?* Bol so svojou manželkou, ktorá ho pred týmto úkladom varovala. Spustila ho oknom, Dávid utiekol a zachránil sa. Jeho manželka (Míchal) vložila modlu domácich bohov a koziu kožušinu do postele (1. Samuelova 19:12-13). A toto je kontext Žalmu 59.
- *Čo sa po tejto udalosti deje ďalej?* Po tomto je Dávid na úteku a keď má 25 rokov zomiera Samuel. Táto udalosť, smrť proroka Samuela, je veľmi dôležitý údaj. Väčšina Dávidových žalmov tejto skupiny z Druhej knihy bola napísaná v krátkom rozmedzí pred smrťou a po smrti Samuela. Bolo to obdobie, v ktorom sa Dávid dostal do najťažších chvíľ svojho života. Toto obdobie je obdobím veľkej „hustoty“ Dávidových žalmov. Nebolo to tak, že Dávid si sedel doma pri harfe a niečo ho napadlo, niečo mu zišlo na myseľ a napísal žalm ako relax. Boh na neho pritlačil a usmernil ho Svätým Duchom, aby napísal to, čo bude potrebné a užitočné. Všetky žalmy tejto skupiny majú spoločnú črtu, ktorú v nich môžeme vidieť: Na Dávida dolieha tlak. Je v ňom napätie a strach z nepriateľov, ktorí ho obkľúčujú, ale Dávid sa utieka k Bohu. Ďalším medzníkom v živote Dávida je 28. rok jeho života.
- *Ku komu utečie Dávid, keď má 28 rokov?* K filištínskemu kniežaťu Achišovi a u neho pobudne rok a 4 mesiace. Cez toto obdobie je teda vo Filištínsku.
- *Čo sa udeje, keď má Dávid 30 rokov?* Keď má Dávid 30 rokov, končí 1. kniha Samuelova tým, že Saul, aj so svojimi synmi, je zabitý vo vojne.
- *O čom je 1. kniha Samuelova? Ktoré dve postavy sú v tejto knihe význačné?* Najskôr opisuje narodenie Samuela ako proroka, a potom opisuje udalosti okolo kráľa Saula. Prvou význačnou postavou je teda Saul a druhou Dávid, ktorému je venovaná druhá časť 1. knihy Samuelovej. Môžeme povedať, že v celej tejto knihe je opis toho, ako Dávid ide na kráľovský trón a jeho cesta na trón je cesta cez boje a utrpenia.
- *Koho opisuje 2. kniha Samuelova?* Kráľa Dávida.
- *Aká kniha nasleduje v Biblii po knihách Samuelových?* Je to 1. kniha Kráľov, ktorá v prvej svojej polovici hovorí o kráľovi Šalamúnovi.

Pozrime sa ešte na ďalšiu časť života Dávida

Dávid vládol sedem rokov v Judsku (Judskému kmeňu) a po týchto rokoch ho ustanovili za kráľa nad celým Izraelom. V jeho živote je ešte jedna ďalšia často spomínaná udalosť. Bol to príbeh o tom, ako zhrešil s Batšebou. Nevieme presne, koľko mal rokov, keď zhrešil. Je možné, že to bolo medzi jeho 48. až 58. rokom života, a preto nevieme ani, kedy sa narodil Šalamún. Nevieme ani to, koľko mal Šalamún rokov, keď zomrel i keď vieme, že vládol 40 rokov a vieme tiež, v ktorom roku začal vládnuť.

Dávid zhreší a potom sa neskôr narodí Šalamún. Približne o nejakých 6 – 7 rokov sa prejaví ovocie tohto Dávidovho hriechu a pýtame sa:

Aké je ovocie z tohto Dávidovho skutku?

Absolón. Dávid je opäť na úteku. Uteká preč z Jeruzalema, pred Absolónom. Opäť! Dávid uteká, ako utekal pred Saulom. Opäť je prenasledovaný a skrýva sa na mnohých miestach Judskej púšti.

Vráťme sa do 19. kapitoly 1. Samuelovej. Vtedy Dávid uteká k Samuelovi – vtedy má 24 rokov, to znamená, že je to tesne pred smrťou Samuela (1 rok). Potom prichádza do Nóba ku kňazovi Achimelechovi. Tam nastane situácia, ktorú spomína aj Pán Ježiš. Dávid si od Achimelecha vypýta chleby predloženia (1. Samuelova 21:1-6). Achimelech mu dá chleby a dá mu ešte aj meč Goliáša Filištínskeho (1. Samuelova 21:9). U Achimelecha sa Dávid stretáva s mužom menom Doég Edomský, ktorý bol najzámožnejším pastierom, ktorých Saul mal (1. Samuelova 21:7). Tento sa mu stane zradcom a v Druhej knihe nachádzame žalmy napísané práve pod vplyvom tohto. Dávid odchádza od Achimelecha a prichádza k Achišovi, kráľovi mesta Gát (1. Samuelova 21:10). Uteká pred Saulom, utieka sa do filištínskeho mesta a táto situácia sa odráža v Žalme 56. (O tejto situácii je už spomínané aj prv, a to v Žalme 34).

Z mesta Gát odchádza Dávid do jaskyne Adullam (1. Samuelova 22:1). Toto, keď sa dostáva do jaskyne, v ktorej sa skrýval, je opísané v Žalme 57. Odtiaľto potom odišiel a medzitým k Saulovi príde Doég Edomský a povie mu o tom, ako bol Dávid u kňaza Achimelecha. Saul nechá zabiť všetkých kňazov Nóba. Zaujímavé ale je, že služobníci kráľovi nechceli vystrieť svoju ruku a oboriť sa na kňazov Hospodinových. Vtedy kráľ Saul povedal Doegovi: *Obráť sa ty a obor sa na kňazov*

. A Doég Edomský sa sám oboril na kňazov a zabil toho dňa 85 mužov, ktorí nosili ľanový efod (1. Samuelova 22:17-18). Zachránil sa iba jediný syn Abimelecha, ktorý utiekol k Dávidovi. Dávid po tom, ako sa dozvie o tejto vražde, napíše Žalm 52. Edomci historicky boli v línii obrovského nepriateľstva voči Božiemu ľudu Starej zmluvy. A v tomto prípade to vidíme na Doegovi Edomskom.

Čo sa udeje ďalej v živote Dávida?

Pretože ukazujeme, že ťažisko Druhej knihy je práve v tomto období Dávidovho života, pozrime sa do Žalmu 54 a do 1. Samuelovej 23:19 „*Ale potom odišli Zifania hore k Saulovi do Gibey a povedali: Či sa Dávid neskryva u nás na pevných miestach v lese, na vršku Hachile, ktorý je z pravej strany púšte?*“

“ Zifania boli Judejci, ale nemali radi Dávida a dvakrát ho zradili (1. Samuelova 26:1). Vtedy vznikol Žalm 54. Vidíme, ako sa to kopí do obdobia okolo 24. roku veku Dávida, okolo smrti Samuela (1. Samuelova 25:1) a vidíme aj to, že niektoré udalosti sú si podobné a preto sa niektorí domnievajú, že niektoré žalmy mohli byť zložené aj neskôr, ako ich iní datujú. Žalm 34 je podobný so Žalmom 57 a tiež so Žalmom 142. Podobne aj Žalm 51 je podobný so Žalmom 3 a 7, ktoré spadajú do času, keď sa Absolón postaví proti Dávidovi, svojmu otcovi a Dávid musí utiecť. Dávid, keď písal tieto žalmy, nachádzal sa v obrovských súženiach, prenasledovaniach a takáto situácia sa u neho v tomto období zopakuje často.

V Dávidových žalmoch Druhej knihy vidíme vieru, ktorá zápasí, učí sa vystierať na Boha. Dávid je tu veľmi prestrašený. V žalmoch z neskoršieho obdobia jeho života už cítiť pevnosť jeho viery. Keď si pozrieme Žalm 5 alebo Žalm 7, vnímame, že ich jazyk je celkom iný od jazyka

žalмов, ktoré sa nachádzajú v Druhej knihe Knihy Žalмов. V Žalмовoch 3 a 7 vidieť už dospelú Dávidovu vieru.

Neskôr je Dávid človek, ktorý – áno, bojí sa, zápasí, ale už má skúsenosť. Naša viera rastie aj skúsenosťou. Tým, že niečo sme s Pánom skúsili, boli sme už v podobnej situácii, vedeli sme, čo je to byť prenasledovaný, v ťažkostiach a teraz, keď sa to znovu vráti, tak si spomenieme – Pán mi vtedy pomohol, Pán sa dokázal pri mne a opäť to urobí.

Čo sa z tohto, čo tu vidíme a čítame, môžeme naučiť? Môžeme sa naučiť, že potrebujeme vedieť čítať grafický jazyk, ktorý je tu často metaforicky. Často krát vidíme, že keď hovorí o nepriateľoch, myslí na jedného človeka a niekedy myslí na celú Saulovu armádu. Niekedy situáciu opisuje veľmi silným jazykom preto, aby urobil dojem. Ale realita je taká, že text musíme čítať v kontexte a zapamätajme si, že keď čítame žalmy, čítajme ich v historickom kontexte. Zistíme čo najviac o tom, kedy boli napísané, aby sme mohli čo najviac z nich porozumieť. Ďalšia vec je tá, že tieto Dávidove žalmy majú spoločné pozadie a nečudo, že Druhá kniha Knihy Žalмов má spoločnú otázku – otázku nepriateľstva. (Tejto otázke sa ale budeme venovať vo zvláštnom článku. Pozri ďalej.)